

Dato: 9. januar 2009

Byrådsak 38/09

Byrådet

Høringsuttalelse - Høring om arbeid og omsorg - Forslag til lovendringer med sikte på å bedre mulighetene til å kombinere arbeid med omsorgsoppgaver

SANO SARK-03-200801218-121

Hva saken gjelder:

Arbeids- og inkluderingsdepartementet har sendt på høring forslag til lovendringer som tar sikte på å bedre yrkesaktives muligheter til å kombinere arbeid med pleie og omsorgsoppgaver. Høringsnotatet følger saken som utrykt vedlegg.

Endringsforlagene gjelder

- Rett til ulønnet permisjon inntil 10 dager for å yte omsorg overfor nære pårørende
- Gradering av pleiepenger ned til 20 prosent
- Rett til permisjon for den som pleier nær pårørende i livets slutfase utvides fra 20 til 60 dager
- Rett til pleiepenger og forhøyet hjelpestønad skal foreligge i tre måneder etter at langvarig pleieforhold opphører som følge av pleiemottakers død

Første og tredje kulepunkt vil i stor grad dekke fravær som allerede i dag tas ut på andre grunnlag, som velferdspermisjon og sykemelding.

Byrådet slutter seg til de foreslåtte endringene, med det unntak at dokumentasjon for uttak av inntil tre dagers ulønnet permisjon av administrative hensyn ikke bør kreves dokumentert ut over egenmelding, og at barn over 18 år skal omfattes av bestemmelsen uten ekstravilkår om funksjonshemning eller kronisk sykdom. Byrådet foreslår også at pleiepenger etter barns død skal kunne vurderes utvidet for personer med særlige vansker i forhold til å tre inn igjen i arbeidslivet.

Begrunnelse for fremleggelse til bystyret:

Forretningsutvalget har behandlet saken i møtet 130109 sak 5-09 og fattet følgende vedtak: Byrådet behandler og avgir innstilling til bystyret på "Høring om arbeid og omsorg - Forslag til lovendringer med sikte på å bedre mulighetene til å kombinere arbeide med pleie og omsorgsoppgaver"

Komite for helse og sosial innstiller til bystyret som sluttbehandler høringssaken.

Jfr. § 5 i byrådets fullmakter (B-sak 102-06)

Byrådet innstiller til bystyret å fatte følgende vedtak:

Bergen kommune avgir høringsuttalelse til "Høring om arbeid og omsorg - forslag til lovendringer med sikte på å bedre mulighetene til å kombinere arbeide med pleie og omsorgsoppgaver" i tråd med vedlagte saksutredning

Monica Mæland
Byrådsleder

Liv Røssland
byråd for helse og omsorg

Vedlegg:

Som uttrykt vedlegg følger:

- Høringsbrev med høringsnotat av 05.12.08 " Høring om arbeid og omsorg - Forslag til lovendringer med sikte på å bedre mulighetene til å kombinere arbeid med pleie- og omsorgsoppgaver"

Saksutredning:

Arbeids- og inkluderingsdepartementet ber om høringsinstansenes syn på 4 lovendringer, hvorav 2 i folketrygdloven, 1 i arbeidsmiljøloven og 1 innebærer korresponderende endring i begge lover.

I det følgende vil lovendringsforslagene gjennomgås og vurderes fortløpende i den rekkefølge de presenteres i høringsnotatet.

1. Gradering av pleiepenger ned til 20 prosent (dagens grense er 50 prosent)

Departementet foreslår at folketrygdloven § 9-11a skal lyde (endring i kursiv)

Det kan ytes graderte pleiepenger i tilfeller når barn som nevnt i § 9-10 og 9-11, trenger kontinuerlig tilsyn og pleie, men hvor det er etablert tilsyns- eller avlastningsordning deler av dagen eller noen dager i uken. Ytelsen kan graderes ned til 20 %.

Byrådet støtter departementets forslag til lovendring om ytterligere gradering av pleiepenger for barn da dette vil gi større fleksibilitet både for personer med pleieoppgaver som ønsker å arbeide mer, og for personer i arbeid som ønsker å bruke større tid på pleieoppgaver.

- **Økonomiske og administrative konsekvenser for kommunen**

Pleiepenger finansieres av staten, og forslaget innebærer derfor ingen økte utgifter for kommunen.

Administrativt vil det få konsekvenser i det den vil utvide den gruppen som kan søke gradert permisjon fra stillingen sin. Dette vil kunne øke behovet for vikarer og innebære at flere hoder må til for å dekke eksisterende årsverk.

Utvidelse av rett til pleiepenger ved hjemmepleie av nære pårørende i terminalfasen fra 20 til 60 dager

Departementet foreslår at folketrygdloven § 9-12 skal lyde (endring i kursiv)

Til medlem som i hjemmet pleier nær pårørende i livets slutfase ytes det pleiepenger i 60 dager til hver pasient.

Departementet foreslår at arbeidsmiljøloven § 12-10, første ledd skal lyde (endring i kursiv)

Arbeidstaker som pleier nær pårørende i hjemmet i livets slutfase har rett til permisjon i 60 dager for pleie av den enkelte pårørende.

Byrådet støtter departementets forslag til lovendring om utvidelse av rett til pleiepenger av nære pårørende i livets slutfase. Byrådet har erfaring med at det i en stor del av de aktuelle tilfellene vil være behov for pleie i mer enn 20 dager, og at dette i dag løses gjennom andre ordninger.

- **Økonomiske og administrative konsekvenser for kommunen**

Pleiepenger finansieres av staten, og forslaget innebærer derfor ingen økte utgifter for kommunen.

Administrativt vil det få konsekvenser i form av at man gir rett til 200 prosent flere permisjonsdager pr. tilfelle. Dette vil øke behovet for vikarer. Byrådet har ikke foretatt noen beregninger, men antar at i alle fall deler av det økte antall permisjonsdager som blir tatt ut dersom lovendringen blir foretatt, vil dekke fravær som i dag påløper gjennom lokale permisjonsordninger og uttak av sykedager. Hvis dette medfører riktighet vil den reelle økningen av fravær kunne bli en del mindre enn 200 prosent, samtidig som man får noe forenkling av det administrative arbeidet. Det er likevel sannsynlig at det totale antallet fraværsdager vil øke.

Rett til fortsatt ytelse i en overgangsperiode etter at pleie av barn er opphørt.

Departementet foreslår at folketrygdloven § 6-5 skal lyde

Foreldre med ansvar for tilsyn og pleie av barn som har mottatt forhøyet hjelpestønad med høyeste sats i minst tre år har rett til fortsatt ytelse inntil tre måneder etter at pleieforholdet har opphørt fordi barnet dør.

Departementet foreslår at folketrygdloven § 9-11 skal lyde (endring i kursiv)

Den som har mottatt fulle pleiepenger i inntil tre år har rett til fortsatt ytelse i inntil tre måneder etter at pleieforholdet har opphørt fordi barnet dør. Pleiepengene avkortes mot eventuell arbeidsinntekt.

Byrådet støtter departementets forslag til lovendring om fortsatt ytelse etter at pleie av barn er opphørt ved barnets død.

Departementet bes imidlertid vurdere om det skal gis anledning til utvidelse etter tre måneder for foreldre som har særlige vansker med å komme inn på arbeidsmarkedet igjen. For denne gruppen kan tre måneder være en for kort periode. Byrådet mener ikke det bør være en automatisk rett til utvidelse av perioden. Det må foretas en konkret vurdering av vedkommendes individuelle muligheter til å komme i arbeid.

- **Økonomiske og administrative konsekvenser for kommunen**

Pleiepenger finansieres av staten, og forslaget innebærer derfor ingen økte utgifter for kommunen.

Personer uten tilknytning til arbeidslivet vil i stor grad kunne ha behov for kommunens tjenester og ytelser i NAV-systemet. Kommunen ser positivt på at det gis en særordning med omstillingstid for den perioden foreldre som har mistet et barn ikke kan forventes utvise stor aktivitet overfor arbeidsmarkedet. Dette gir først og fremst denne sårbare gruppen en skånsom overgang, men dekker også en periode og en situasjon som ellers i sin helhet ville kreve individuell tilretteleggelse innenfor de kommunale NAV-tjenestene. Forslaget innebærer således en forenkling i prosess og saksbehandling som kommer både foreldrene og kommunen til gode.

Forslag til ny ordning med permisjonsrett inntil 10 dager for å kunne ta seg av nære familiemedlemmer over 18 år.

Departementet foreslår at overskriften til arbeidsmiljøloven § 12-10 skal lyde

Omsorg og pleie overfor nære pårørende over 18 år

Departementet foreslår at arbeidsmiljøloven § 12-10 nytt annet og tredje ledd skal lyde

Arbeidstaker som er borte fra arbeidet på grunn av utøvelse av nødvendig omsorg i hjemmet overfor ektefelle, samboer eller partner, foreldre eller funksjonshemmet eller kronisk sykt barn over 18 år har rett til permisjon i inntil ti dager hvert kalenderår. Retten til permisjon gjelder fra og med året etter kalenderåret omsorgsyters barn fyller 18 år.

Det er et vilkår for rett til permisjon at omsorgstilfellet kan dokumenteres med legeerklæring eller på annen skriftlig måte som er egnet til å bekrefte tilfellet. Departementet kan gi forskrift om krav om dokumentasjon.

Byrådet ønsker å gi en delt uttalelse vedrørende denne endringen. Dette innebærer at byrådet støtter departementets forslag til etablering av ny ordning med permisjonsrett inntil 10 dager for å kunne ta seg av nære familiemedlemmer over 18 år.

Når det gjelder personkretsen som skal omfattes av ordningen mener byrådet imidlertid at avgrensningen "funksjonshemmet eller kronisk sykt barn over 18 år" er for streng, og mangler begrunnelse. I lys av at det ikke stilles vilkår om at ektefelle, samboer og foreldre skal være funksjonshemmet eller alvorlig syk for at den pårørendes rett til permisjon skal inntre, bør det heller ikke stilles vilkår om dette når det gjelder barn. Relasjonen mellom foreldre og et voksent barn kan ikke sies å være annerledes på en slik måte at det tilsier at det oppstilles ytterligere vilkår enn overfor den øvrige personkretsen. Avgrensningen mot mindre alvorlige tilfeller følger allikevel av nødvendighetskriteriet. Er omsorgen nødvendig skiller ikke situasjonen seg fra situasjoner med nødvendig omsorg for de øvrige nevnte pårørende.

Når det gjelder krav til dokumentasjon mener byrådet at det av hensyn til administrasjonskostnader både for helsetjenestene, pasient og omsorgsyter og arbeidsgiver ikke bør kreves dokumentasjon fra helse- og omsorgspersonell ved uttak av inntil 3 permisjonsdager. Ettersom det er snakk om ulønnet permisjon, ligger det ikke til rette for at arbeidstakere tar ut slik permisjon unødige. For inntil 3 dager bør det være tilstrekkelig med en egenmelding fra omsorgsyter, i samsvar med reglene for egenmelding ved egen sykdom. I samsvar med nevnte regler bør det kreves dokumentasjon for uttak av permisjon på mer enn tre dager.

Dokumentasjonen bør bekrefte at det dreier seg om nødvendig omsorg som knytter seg til helse- og omsorgssituasjonen.

Da den som avgir dokumentasjon skal gå god for at omsorgen er nødvendig, er det mest nærliggende at dokumentasjon gis av helsepersonell som behandler pasienten.

- **Økonomiske og administrative konsekvenser for kommunen**

Det er ikke foreslått kompensasjon for lønn under permisjonen, og forslaget innebærer derfor ingen økte utgifter for kommunen.